

RV. Prāt. 16, 43. Ind. St. 8, 57. 131. 140. 143.

विराट्ना m. N. eines Ekāha ÇĀṆKH. Çr. 14, 30, 2.

विराडूपा f. eine best. Form der Trishubh RV. Prāt. 16, 45. Ind. St. 8, 103. 131. 140. 251.

विराडूर्ण adj. (f. आ) die Form der Virāḡ habend ÇĀṆKH. Br. 22, 7.

विराणिन् (von 1. रन् mit वि) m. Elephant ÇABDAM. im ÇKDr.

विरातक 1) m. Terminalia Arguna (अर्जुन) W. u. A. AUSH. 11. — 2) n. die Frucht von Semecarpus Anacardium L. ebend.

विरात्र (2. वि + रात्र) Ende der Nacht: विरात्रे प्रत्यबुध्यत MBH. 13, 4333. 3, 16886. 16890.

विराध (von 1. राध् mit वि) m. N. pr. eines Rākshasa HARIV. 2334. R. 1, 1, 40 (43 GORR.). 3, 18. 3, 7, 13. 46, 5. 5, 18, 29. 26, 33. 36, 84. 6, 92, 29. RAGH. 12, 28. MAHĀVIRĀ. 72, 7. 9. °कन् Bein. Vishṇu's (Rāma's) PAÑKĀR. 4, 3, 100. विराध auch N. pr. eines Dānava HARIV. 197.

विराधन (wie eben) n. 1) das Misslingen AV. 11, 10, 27. Nir. 7, 13. Ind. St. 8, 57, N. 2. — 2) = पीडा das Anthun eines Leides ÇABDAR. im ÇKDr.

विराधय nom. ag. vom caus. von राध् mit वि gaṇa ब्राह्मणादि zu P. 5, 1, 124. — Vgl. वैराधय.

विराधान n. angeblich = विराधन 2) ÇABDAR. im ÇKDr. विवाधान v. 1.

विराम (von र्म् mit वि) m. 1) das Aufhören; Schluss, Ende TRIK. 3, 2, 29. ÇĀṆKH. GRHJ. 4, 8. JOGAS. 1, 18. HARIV. 12108. चुम्बा° VARĀH. BRH. S. 78, 8. UTTARAR. 49, 3 (63, 5). अथर्मस्य BHĀG. P. 10, 50, 10. सुधां विना न प्रपुर्विरामम् ruhten nicht Spr. 2385. अथीष भो इति ब्रूयादिरामो ऽस्त्विति चारमेत् M. 2, 73. MRĀĪH. 44, 14. रत्ननिदिदानीमियमपि याति विरामम् Gīt. 5, 14. Ende eines Wortes, — eines Satzes, Pause: पूर्वेण चेद्विरामः AV. Prāt. 2, 38. 4, 79. विरामो ऽवसानम् P. 1, 4, 110. Vop. 2, 43, Comm. ईद्विराम auf ई und ऊ auslautend AK. 3, 6, 4, 2. तुरुविरामक auf तु und रु auslautend 3, 13. त्रिविराम (?) दशवर्णं षण्मात्रमुवाच पिङ्गलः सूत्रम् Ind. St. 8, 216. अविरामम् ohne Unterlass Gīt. 11, 9. — 2) Ende eines Pāda, Cäsus innerhalb eines Pāda ÇRUT. 16. 38. 42. — 3) das die Abwesenheit eines अ anzeigende Zeichen unterhalb eines Consonanten am Ende eines Satzes. — 4) das Abstehen, Sichenthaltend Vop. 5, 20. — 5) neben राम unter den Beiw. Vishṇu's MBH. 13, 6992. PAÑKĀR. 4, 8, 43. Çiva's Çiv.

विरामता (von विराम) f. das Aufhören, Nachlassen: पिबतो ऽच्युतपीयूषं न मे ऽत्रास्ति विरामता PAÑKĀR. 4, 8, 4.

विराव (von 1. रू mit वि) m. 1) Geschrei, Gebrüll, Getöse AK. 1, 1, 6, 2. H. 1400. कुञ्जैरमुक्ता विरावः MBH. 3, 11133. 7, 3190. सैन्यस्य 4731. वनौकसाम् । विरावः शुश्रुवे घोर्ः समुद्रस्येव मध्यतः ॥ 1, 8223. रातसेन मुक्ता विरावः R. 7, 16, 29. वयसां विरावैः RAGH. 2, 9. मरुविरावा adj. (सेना, रेवा) 16, 31. — 2) N. pr. eines Rosses MBH. 3, 8631. — Vgl. विरव.

विरावण (vom caus. von 1. रू mit वि) adj. Geschrei —, Gehn verursachend R. 1, 14, 47 (43 GORR.).

विराविन् (von 1. रू mit वि) 1) adj. a) schreiend, brüllend, Laute von sich gebend, losend: प्रगालिनी प्रत्यादित्यम् MBH. 3, 14274. कम्पारव° (eine Kuh) R. GORR. 1, 53, 7. मरुारव° (in der Hölle Gemarterte) MĀRK. P. 14, 12. जननीं ह्य पुत्रेति विराविणीम् KATHĀS. 22, 178. शकुने मधुर-विरावी VARĀH. BRH. S. 53, 109. 86, 53. सम° 72. गम्भीरविराविणः पयो-

वाहः 32, 17. KATHĀS. 107, 24. — b) ertönend, erschallend: (रथ्याः) गायनेश्च विराविण्यः R. 1, 19, 12. VARĀH. BRH. S. 56, 5. — 2) m. N. pr. eines der 100 Söhne des Dhṛtarāṣṭra MBH. 1, 2739. 4552.

विरावृक् oder °षाक् (विर = वीर + सक्, माक्) adj. Männer in sich fassend, — aufnehmend: Jama's Himmel RV. 1, 33, 6; vgl. den Hades πολυδέγμων.

विरिच (wohl von रिच् mit वि) m. ein Name Brahman's TRIK. 1, 1, 25. H. 211. MED. K. 18. HALĀJ. 1, 6. KATHĀS. 7, 34. 46, 218. BHĀG. P. 1, 11, 6. 18, 21. 3, 10, 4. 19, 1. 4, 2, 6. 14, 26. 5, 15, 11. 6, 3, 14. 17, 32. 10, 60, 44. 63, 36. Verz. d. Oxf. H. 31, a, 4. ein Name Vishṇu's MED. MBH. 12, 13253. Çiva's ÇABDAR. im ÇKDr. — Vgl. die folgenden Wörter und विरिच u. s. w.

विरिचिता f. nom. abstr. von विरिच Brahman BHĀG. P. 4, 24, 29.

विरिचिन m. ein Name Brahman's H. 213.

विरिचि m. desgl. AK. 1, 1, 4, 12. H. 211. MED. K. 18. MBH. 1, 1638. 12, 11231. KATHĀS. 9, 24. 73, 170. Spr. 1087 (Conj.). BHĀG. P. 1, 2, 23. 3, 13, 32. Verz. d. B. H. No. 439, a. Verz. d. Oxf. H. 81, a, 1. 2. SARYADAR-ÇANAS. 91, 10. ein Name Vishṇu's MED. HARIV. 14114. Çiva's ÇABDAR. im ÇKDr. Çiv.

विरिचिपादशुद्ध m. N. pr. eines Schülers des ÇamkarāKārja Verz. d. Oxf. H. 248, a, 3.

विरिच्य m. ein Name Brahman's BHĀG. P. 5, 5, 22 (विरिच ed. Bomb.). 7, 9, 18 (विरिच्य ed. Bomb.). 24 (विरिच्य ed. Bomb., = ब्रह्मणो भोगः Comm.). 36. 8, 5, 39 (विरिच ed. Bomb.). 8, 6, 3 (विरिच ed. Bomb.). 7, 31 (विरिच ed. Bomb.). 9, 4, 52. 10, 9, 20. 51, 41. 11, 19, 18 (= ब्रह्मलोक Comm.).

विरिफित s. u. रिफ्.

विरिस s. नि°.

विरिक्कन्त् (2. वि + रु°) 1) adj. leuchtend: रथ RV. 6, 49, 5. पृथा 10, 22, 4. घोडात् 1, 127, 3. der Blitz oder Donnerkehl 10, 138, 4. — 2) m. ein glänzender Schmuck oder eine glänzende Rüstung RV. 1, 85, 3.

1. विरुन् (2. वि + रुन्) f. ein heftiger Schmerz, eine grosse Krankheit BHĀG. P. 6, 19, 26.

2. विरुन् (wie eben) adj. gesund VARĀH. BRH. 21 (19), 19. Text und Comm. निरुन्.

1. विरुन् (von 1. रुन् mit वि) adj. Schmerzen verursachend PĀR. GAṆJ. 2, 6.

2. विरुन् (2. वि + रुन्) adj. frei von Schmerz, gesund MBH. 8, 4593 (निरुन् ed. Bomb.). Bäume VARĀH. BRH. S. 46, 28. schmerzlos so v. a. keine Leiden verursachend: पन्थाः MBH. 1, 3678 (विरुन् ed. Bomb.).

विरुद् n. (nach einem Citat im ÇKDr. auch m.) ein Panegyricus auf einen Fürsten in Prosa und Versen: गद्यपद्यमयी राजस्तुतिर्विरुद्मद्युते SĪH. D. 870. Verz. d. Oxf. H. 133, a, N. 1. वीर° ebend. No. 244, Z. 11. वीरान्तरमाला° 12. fg. 275, b, 8. विरुदावलि und °ली ein ausführlicher Panegyricus PRATĀPAR. 19, b, 4. इति विरुदावली (so ist zu lesen) वदति सती Z. d. d. m. G. 23, 444, 10. Verz. d. Oxf. H. 117, a, 18. 126, a, N. 1. als Titel eines best. Panegyricus des Raghudeva 133, a, No. 244.

विरुद्मणिमाला f. Titel eines best. Panegyricus SĪH. D. 211, 3.

विरुदावलि, °ली s. u. विरुद्.